

Inzicht in gebruik en aanbod van georganiseerde beweegactiviteiten in Brunssum

Waar worden ze georganiseerd en wie worden hiermee bereikt?

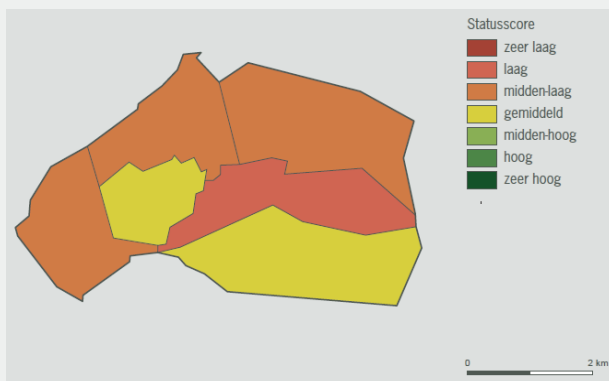
Maken mensen met een lage sociaal-economische status gebruik van de voorzieningen?

Introductie

Brunssum als gemeente

De sociaaleconomische status (SES) en de gezondheidstoestand van mensen zijn sterk aan elkaar gerelateerd. Zo hebben mensen met een lage SES meer ziekten en beperkingen en een kortere levensverwachting. Een hogere SES betekent meer toegang tot middelen op bijna elk terrein van het leven: van woon- en werkomstandigheden tot gezondheidsinformatie en -gedrag (Hoeymans et al., 2010)¹. In de gemeente Brunssum wonen veel mensen met een lage tot midden-lage SES (figuur 1) en ook hier heeft de bevolking een slechtere gezondheid (Lamberts et al., 2010)². Omdat gemeenten een verantwoordelijkheid hebben op het gebied van gezondheid van de burgers heeft de gemeente Brunssum de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in een beter sportbeleid (Gemeente Brunssum, 2012). Zo subsidieert de gemeente een groot aantal binnen- en buitensportverenigingen, organiseert zij beweegactiviteiten binnen het project 'Brunssum Beweegt' en geeft ze ondersteuning aan een belangrijke aanbieder van beweegactiviteiten namelijk het Centrum voor Maatschappelijk Werk en Welzijnswerk (CMWW). Omdat het huidige sportbeleid om veel financiële middelen vraagt, is de GGD gevraagd een inventarisatie te maken van welke jeugdigen en volwassenen met het aanbod van verenigingen, 'Brunssum Beweegt' en het CMWW bereikt worden.

Figuur 1. SES per viercijferig postcodegebied in Brunssum

¹Hoeymans N, Melse JM, Schoemaker CG. *Gezondheid en determinanten*. Deelrapport van de Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2010: Van gezond naar beter. RIVM-rapport nr. 270061006. Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2010.
²Lamberts PHG et al. (2010). *VTV gemeente Brunssum*. Geleen: GGD Zuid Limburg.

Vraagstelling

Hoe wordt het beweegaanbod gebruikt

Dit onderzoek richt zich op de volgende vragen:

- Aan welke activiteiten van de belangrijkste sportaanbieders in Brunssum neemt de bevolking van Brunssum deel?
- Waar worden deze verschillende activiteiten georganiseerd?
- Uit welke delen van Brunssum zijn de deelnemers aan de activiteit afkomstig?
- Wat is de SES van de deelnemers aan deze activiteiten?

Methode

Postcodegebied als uitgangspunt

Van alle leden van de verenigingen en deelnemers aan de activiteiten van 'Brunssum Beweegt' en het CMWW is geboortjaar en postcode opgevraagd evenals de periode waarin een persoon heeft deelgenomen aan een bepaalde activiteit in de afgelopen jaren (2010-2012). Op basis van postcode is een SES-indicatie gemaakt. Hierbij is de indeling 'laag', 'midden-laag' en 'gemiddeld' gehanteerd (figuur 1). Bij leerkrachten van alle basisscholen die deelnemen aan jeugdactiviteiten binnen 'Brunssum Beweegt' is een korte, telefonische vragenlijst afgenomen om een indruk te krijgen van de tevredenheid over het project en reden tot deelname. Daarnaast is in kaart gebracht waar de verschillende verenigingen gevestigd zijn en waar de activiteiten georganiseerd worden. Om te kunnen bepalen welk deel van de totale bevolking van Brunssum actief deelneemt aan het onderzochte beweegaanbod is bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgevraagd hoeveel mensen met welke leeftijd in 2010, 2011 en 2012 in een bepaald postcodegebied woonden.

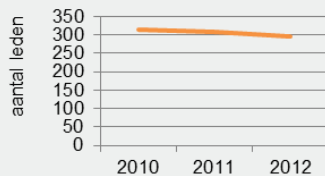

Resultaten

Analyse van de beweegactiviteiten

1. Er is een daling te zien in het aantal lidmaatschappen bij de verenigingen en het aantal deelnemers aan de activiteiten van 'Brunssum Beweegt' (figuur 2).

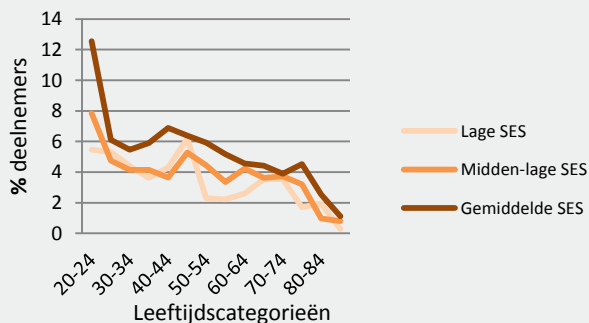
Figuur 2. Gemiddeld aantal leden verenigingen voor 2010, 2011 en 2012

2. Alle basisscholen (N=11) in de gemeente Brunssum hebben deelgenomen aan een of meerdere activiteiten van 'Brunssum Beweegt'. De basisscholen zijn allemaal zeer tevreden over het aanbod. Belangrijkste motivatie voor deelname van scholen is dat kinderen meer bewegen en de kwaliteit van de lessen die door een vakleerkracht worden gegeven.

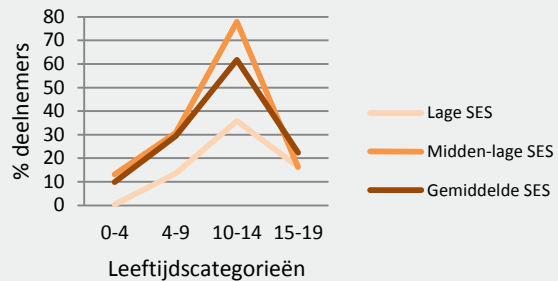
3. De verenigingen en beweegactiviteiten zijn goed verspreid over de gehele gemeente. Deelnemers zijn mobiel en niet buurtgebonden wat betreft deelname buiten hun eigen woonbuurt. Mensen vinden het geen probleem om wat langer onderweg te zijn naar een activiteit, maar vinden het wel belangrijk dat een activiteit betaalbaar is.

Figuur 3. Gemiddeld percentage deelnemers aan onderzocht beweegaanbod van 2010-2012 naar leeftijd en SES

4. Veel ouderen en mensen met een beperking weten niet goed welke beweegmogelijkheden er voor hen zijn zoals bijvoorbeeld bewegen met begeleiding van een fysiotherapeut. Het aandeel van deelnemers aan het beweegaanbod met een lage SES is kleiner in vergelijking met deelnemers met een gemiddelde SES (figuur 3). Bij activiteiten voor de jeugd is vooral de deelname van jeugdigen met een midden-lage SES hoog (figuur 4).

Figuur 4. Gemiddeld percentage deelnemende jeugd aan onderzocht beweegaanbod van 2010-2012 uitgesplitst naar SES

Conclusies

Goede spreiding en deelname beweegactiviteiten

- Over de periode 2010-2012 is geen stijging te zien in deelnemers aan het onderzochte beweegaanbod.
- Via de scholen worden veel jeugdigen met beweegactiviteiten bereikt.
- Het is de gemeente Brunssum gelukt de beweegactiviteiten goed verspreid over de gemeente aan te bieden.
- Mensen met een lage SES nemen het minst vaak deel aan de beweegactiviteiten in dit onderzoek.

Aandachtspunten bij dit onderzoek

Beperkingen van het onderzoek

- In dit onderzoek is het beweegaanbod dat (gedeeltelijk) gefinancierd wordt door de gemeente meegenomen. Het aanbod van de private en commerciële sector is niet meegenomen evenals de niet-georganiseerde sport.
- De opgevraagde registraties bij verenigingen waren in een aantal gevallen incompleet. Dit kan de resultaten hebben beïnvloed.
- De gegevens van de deelnemers aan de activiteiten voor de jeugd van 'Brunssum Beweegt' zijn gebaseerd op de aanname dat kinderen afkomstig zijn uit hetzelfde viercijferige postcodegebied als dat van hun basisschool.

Aanbevelingen voor de gemeente Brunssum

Gezien het licht dalende aantal deelnemende mensen aan het georganiseerde beweegaanbod, is het belangrijk alle beweegactiviteiten te blijven registreren waardoor eventueel verdere dalingen tijdig opgemerkt kunnen worden.

Het is belangrijk naast de bevolking van Brunssum ook (para)medici op de hoogte te brengen van het beweegaanbod. Zij kunnen doorverwijzing naar beweegactiviteiten stimuleren, vooral voor ouderen of mensen met een lichamelijke beperking. Ook scholen vervullen hierin een belangrijke stimulerende rol voor de jeugd.

Om de lage SES doelgroep te motiveren tot bewegen zijn kleinschalige beweegactiviteiten belangrijk. Daarnaast kan een lage financiële bijdrage van deelnemers de toegankelijkheid naar laagdrempelige beweegactiviteiten bevorderen. Gezien het grote aantal mensen met een lage tot midden-lage SES binnen de gemeente, is het aan te bevelen de huidige subsidiëring te handhaven.

Colofon

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van ZonMw (projectnummer 204000035).

Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van “Klein maar Fijn” onderzoek door Anouk Wauben, bachelorstudent Gezondheidswetenschappen aan de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences van de Universiteit Maastricht gedurende de periode april tot juni 2013, onder begeleiding van Esther Bols (UM), Evelyne Linssen en Suhreta Mujakovic (GGD Zuid Limburg).

Meer info?

Meer informatie vindt u in de thesis: “Beweegaanbod in de gemeente Brunssum: deelname aan en lokalisering van beweegactiviteiten”, A. Wauben.

Kijk op www.academischewerkplaatslimburg.nl, www.ggdzl.nl of schrijf naar academischewerkplaats@ggdzl.nl

Voor vragen kunt u contact opnemen met het secretariaat afdeling Kennis en Innovatie van de GGD Zuid Limburg, telefoon: 046 - 850 55 05

Geleen, 2013